No 1691. 1852.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ5,00; voor de buitensteden ƒ6,00; franco door het geheele Rijk
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 12 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 11 November.

De begrooting van oorlog is telken jare voor niet weinigen eene gelegenheid tot aanstoot. Eene uitgaaf, die 's jaarlijks bij de 10 millioen bedraagt, is geene kleinigheid, en menigeen stelt zich voor, dat daarop, met eenigen goeden wil, al ligtelijk twee tot drie millioen konden worden bezuinigd, zoo niet meer. Zulke bezuinigingsplannen begrijpen wij volkomen bij dat gedeelte der belastingschuldigen, dat onder den druk der rijksvorderingen gebukt gaat, zonder de noodzakelijkheid te begrijpen van het offer, 'twelk ten algemeenen nutte van allen gevraagd werd. Wij beseffen het minder, hoe sommige leden der Tweede Kamer er op hebben kunnen aandringen, om voor het leger eenige millioenen minder op de begrooting te schrijven, zonder zich af te vragen, of en in hoe verre daarmeê voor ons nog een leger overblijft.

Bij de begrooting van oorlog, als men staat voor het aanzienlijk cijfer van 10 millioen, mag men geen oogenblik de vraag uit het oog verliezen: of men een leger wil ja, of neen? Dat wil zeggen een leger zóó ingerigt, dat het ten tijde van gevaar kan dienen, om met den vaderlandschen grond tevens de heiligste belangen van Nederland te verdedigen?

Als wij ons niet vergissen, dan uitte een lid uit de provincie Groningen voor eenige jaren de meening dat het leger niet anders moest worden behouden, dan voor zoo verre zulks tot handhaving der binnenlandsche politie noodig zou zijn. Indedaad, voor wie bezuinigen wil *à tout prix*, was dat eene radikale bezuiniging, die niet [illegible] zes of zeven millioen van de [illegible] twijfeld een vriend van de vredeskongressen, die sommige staatsmannen, onder anderen Cobden, niet weinig belagchelijk hebben gemaakt. Wij gelooven niet, dat op dit oogenblik nog vele onschuldige zielen in de politieke wereld gevonden worden, die bij den eeuwigen vrede zouden willen zweeren. En is het niet welligt daaraan toe te schrijven, dat de kreet, om radikale bezuiniging op het leger, stilletjes is uitgestorven en begraven? Thans weet ieder dat een leger onmisbaar is, een leger niet slechts tot steun der binnenlandsche politie, maar ook een leger op dusdanigen voet ingerigt, dat het kan worden uitgebreid en gebragt op die sterkte, die voor afweering van buitenlandschen aanval noodig is. Dat zulk een leger geld kost, lijdt geen twijfel; maar het is dan ook bekend, dat ons leger, in vergelijking met andere rijken, België bij voorbeeld, op vrij voordeeligen voet staat.

Als er thans nog in de Kamer van bezuiniging op het leger spraak is, dan is het alleen om de regering aan te manen, de kosten van dat departement niet te verhoogen, zoo die verhooging niet als volstrekt onvermijdelijk moet worden beschouwd. Wij verheugen ons over dit in de publieke opinie en in de Kamer verkregen rezultaat. Men wil een leger en men wil het betalen, mits men de kosten niet onnoodig opdrijft. Dat is ons goede standpunt, waarop men zich geplaatst heeft, en van waar men, zonder gevaar te loopen van eenig groot belang te kwetsen, met een scherp oog op de uitgaven van oorlog mag toezien.

Blijkens het voorloopig verslag, onderteekend door de heeren Dommer van Poldersveldt, Schiffer, Meeussen, de Raadt, en van Nispen van Sevenaer, heeft men in de sektiën vrij algemeen met leedwezen verklaard, dat ook in dit hoofdstuk der begrooting eene strekking tot verhooging der uitgaven is bespeurd. Ofschoon het eindcijfer niet was vermeerderd, zoo bleek het toch dat in het jaar 1853 op dit hoofdstuk geen 3½ ton zouden kunnen worden bespaard, gelijk zulks in het jaar 1851 had plaats gehad. Dit was daaraan toe te schrijven, dat op de begrooting voor 1853 de vaste uitgaven waren verhoogd, de wisselvallige waren verminderd. Daarmeê behield men wel hetzelfde eindcijfer, dat in vorige jaren was aangevraagd, maar daarmeê was het dan ook uitgemaakt, dat de stellige uitgaven voor 1853 niet weinig waren verhoogd. Men drukte daarenboven den wensch uit, dat na het voltooijen der reorganizatie van de verschillende wapens, daarop niet weder mogt worden terug gekomen. Niet zonder reden werd die wensch geuit. Sinds 12 jaren is er toch voortdurend georganizeerd en gereorganizeerd, en de sommen aan die nooit ophoudende omwerking der verschillende wapens besteed, moeten zonder twijfel tot een hoog cijfer opklimmen. Verhuizen kost bedstroo, zegt een volksspreekwoord; en reorganizeeren kost geld.

Het is nu slechts de vraag of de verhoogde som, aangevraagd voor vaste uitgaven, noodig is. De Kamer heeft zich blijkens het verslag, beklaagd, dat de minister van dit departement zeer karig is geweest in het geven van inlichtingen. Wij vertrouwen dat hij in zijne memorie van beantwoording de geopperde bezwaren door de noodige toelichtingen zal weten uit den weg te ruimen.

Dewijl thans de meeste wapenen van het leger hunne definitieve organizatie hebben verkregen, naar het plan van defensie, dat voor ons land moet zijn vastgesteld, zoo moet de verhooging vermoedelijk worden toegeschreven aan de gebleken behoeften van de nieuwe organizatien. Het komt er slechts op aan, dat de minister zulks aantoone.

Er is door sommigen in de sektiën de vraag gedaan, of het komité van defensie reeds een eindverslag over het aan te nemen verdedigingsstelsel heeft uitgebragt. Men verlangde daarvan openlijk of althans in geheim komité kennis te bekomen. Wij vinden het een weinig onnoozel dat men vraagt, het systeem van defensie openbaar te maken. Men heeft zulks in België gedaan, maar hoe? Door de ligtzinnigheid van den heer Rogier, die niet begreep wat hij deed? Van al de verdienstelijke officieren, die in de Belgische kommissie zitting hebben gehad, zou er geen één geweest zijn, die in de bijzonderheden der defensie zou hebben getreden, indien hij niet op de [illegible] gerekend. Wij hopen niet dat ons gouvernement dat voorbeeld, waarmeê ongetwijfeld alle Mogendheden in Europa den spot hebben moeten drijven, volgen zal. Dat de regering aan de leden der Kamer in geheime zitting eenige mondelinge inlichtingen daaromtrent geeft, daartegen is weinig bezwaar.

Te dezer gelegenheid is door vele leden op nieuw aangedrongen op de ontwapening van Maastricht en Venlo. Ongetwijfeld zou die ontwapening van belang zijn voor de schatkist en voor die twee steden zelven. Maar zou de vraag hier niet te pas komen, of de Mogendheden in 't noordelijk Europa daarmeê vrede zouden hebben? Wij vreezen, dat van die zijde tegen de ontwapening der beide vestingen geene geringe diplomatieke bezwaren te voorzien zijn. Voor ons zijn die vestingen van geen belang; voor Duitschland integendeel zijn zij van groot gewigt. En is welligt daarin de reden niet te vinden, waarom men zich in de Kamer beklaagt, dat het ten deze verhandelde in komité-generaal tot dusverre geheel zonder vrucht is gebleven?

Wij hebben onlangs uit doorgaans goed onderrigte bladen het berigt overgenomen, dat door het kabinet van Brussel aan de Vertegenwoordiging, een ontwerp van wet zou aangeboden worden bepaaldelijk om buitenlandsche Mogendheden tegen de aanvallen der demokratische pers te vrijwaren. Wij ontvingen dit berigt met zeer gemengde aandoeningen. Want, al erkennen wij de noodzakelijkheid, dat bij onze zuidelijke naburen aan de schaamtelooze en dikwijls Godtergende uitspattingen der drukpers paal en perk gesteld worde; zoo betreuren wij het desniettemin met innig leedgevoel dat het boosaardig en men zou haast zeggen systhematiesch doorgevoerd misbruik der drukpersvrijheid het voorstellen van maatregelen ter beteugeling dier vrijheid noodzakelijk heeft gemaakt. Wat willen dan toch die onzinnigen, die, door niemand of niets te sparen, die, door 't heiligste te honen, die, zelfs door God in 't aangezigt te spuwen, de geduchtste *représailles* uitlokken en regtvaardigen? die het begrijpelijk maken hoe zelfs volkeren, als het Belgische, die beroemd zijn in de geschiedenis om hunne vrijheidszucht, het lijdelijk, neen, hoe zij het met blijdschap kunnen aanschouwen, dat de vrijheid besnoeid wordt! die het begrijpelijk maken, waarom half Europa, wars van de vrijheid, voor welker vertegenwoordigers zij zich uitgeven, zich werpt in de armen van het despotismus en de vrijheid verwenscht, die evenwel een der schoonste *apanages* is van de menschelijke natuur? Wat willen dan toch die onzinnigen? Of is het hun toeleg de wegbereiders te zijn van een in alle landen te vestigen en alles overheerschend despotiesch geweld? Men zou het bijna mogen veronderstellen. Wanneer zij toch bijv. in hunne organen — noemen wij heden slechts de Belgische *Nation* en *Broedermin*, (de laatste heeft de verdediging der geheime genootschappen in Nederland op zich genomen!) — ter neer schrijven, dat Lodewijk Napoleon en de andere tyrannen van dien stempel te vermoorden, de heiligste der daden is; wanneer zij woorden ter neer schrijven, zoo verfoeijelijk als die, welke wij hieronder laten volgen — begrijpen zij dan niet, dat zij de vrijheid-lievende gemoederen afschrikken en doen uitzien naar maatregelen van beteugeling, wier grenzen altijd moeijelijk zijn te bepalen, — en, baten ook die nog niet, tot het ijzeren geweld hare toevlugt doen nemen? Of kan eene regering ongewroken den moord van bevriende Vorsten laten verkondigen?

En toch, helaas, de wereld is er toegekomen, dat men ongestraft den God der wereld moet laten beschimpen, op de wijze, waarop, in de volgende regels, zijn heilige naam tot een voorwerp van bespotting gemaakt is door een uitgewekene, die in Holland verblijf houdt en die de *Nation* tot zijn orgaan gekozen heeft. Aan dat blad schrijft hij het volgende:

»Michel Angelo peinsde een oogenblik en wreef zijne verwen, om het ideaal van het *ijselijke*, om *het katholijke ideaal* te malen. — Men had niet beter kunnen slagen: hier ziet men Christus ijskoud als een regter, *hatelijk als een beul*, millioenen menschen aan eeuwigdurende folteringen prijs geven; ginds grijpen afschuwelijke duivels de verdoemden aan, die reeds door groote slangen worden gepijnigd; men ontwaart niets dan wezenstrekken, waarop angst en ontzetting te lezen staan; duivelen met gekromde vuurhaken; martelaars die den toorn van Christus nog hooger doen stijgen, door hem het mes te toonen, waarmede zij gevild of den rooster waarop zij gebraden zijn. De Maagd siddert, Sint Pieter beeft, ieder is beangstigd; en *de God der priesters smaakt op het zien der wanhoop en ontzetting een verheven vreugdegenot. Het is de getrouwste afbeelding van den onverbiddelijken* GOD DES KWAADS."

Wat zegt men van die afschuwelijkheden? Woorden ontbreken ons om de verontwaardiging uit te drukken, die ons bezielt bij 't lezen van zulke gruwelen, welke een Proudhon alleen zou kunnen toejuichen! Intusschen gaan zulke woorden tot de harten van duizenden en duizenden in. En is het niet droevig te moeten bekennen, dat tegen zulk goddeloos misbruik der pers in de tegenwoordige maatschappij een beteugelingsmaatregel onmogelijk is geworden?

Men schrijft ons uit Maastricht:

»In een der laatste Nommers van de *Tijd* heeft de redactie eenige beschouwingen omtrent de behandeling van Limburg, uit eene andere Courant [het *Journal de Bruxelles*] overgenomen.

»Daar tot dusverre geen der plaatselijke dagbladen, de onwillekeurige misstellingen daarin opgenomen, heeft verbeterd, zoo meen ik wel te doen, met u op te merken, gelijk ik de eer heb te doen bij deze:

»Dat blijkens de jongste officieele volkstelling de *geheele, vereenigde, verschillende* PROTESTANTSCHE *feitelijke* bevolking in Limburg bedroeg 4,701 zielen, waarvan voor ambtenaren, garnisoen en hunne familien *minstens* 2000 zielen aftrekkende, de protestantsche bevolking zeker niet het getal van 3000 zielen bereikt.

»Het is, mijns bedunkens, zaak om dit te releveeren en dan op te geven tevens, dat behalve de opgenoemde titularisssen, nog tot de protestantsche gezindheden behooren:

»*Bij het Hof*: De Prokureur-Generaal, *drie* Raadsheeren, de beide Griffiers en één Deurwaarder;

»*Bij de Regtbank* te Maastricht: de Officier, drie Regters en de Griffier;

»*Bij het Kantongeregt* te Maastricht: de Griffier;

»*Bij het Kantongeregt* te Meersen: de Griffier en de Deurwaarder;

»De Auditeur-militair;

»De Hoofdingenour en (*ni fallor*) de beide ingenieurs van den waterstaat;

»De nieuw benoemde Ingenieur der mijnen te Maastricht;

»De Betaalmeester;

»De drie kontroleurs der direkte belastingen te Maastricht;

»De ontvanger der direkte belastingen aldaar;

»De Prezident en de Sekretaris der Provinciale Kommissie van onderwijs!!! enz. enz;

»De kontroleur van den waarborg, de nieuwbenoemde postdirekteur, beiden te Maastricht, en eene legio andere ambtenaren!!!

»In één woord, zie hier hoe het met de posten in Limburg tot dusverre gegaan is:

»1°. zijn alle toevallig in Limburg geborene Protestanten zeker geplaatst; men noeme er *twee* die te vergeefs om het een of ander postje gevraagd hebben en niets zouden hebben verkregen?

»2°. moet Limburg opnemen alle achtenswaardige katholijke ambtenaren uit andere provincien, die in Nederland niet geplaatst mogen worden, omdat men...... tot dusverre de benoembaarheid tot alle ambten, als een grondwettig voorschrift *beschouwt*, maar dienovereenkomstig niet schijnt te *durven handelen*.

»3°. De kruimelen worden, ja, verdeeld tusschen de Limburgers, die hunne proeven hebben gegeven. Eene zekere *teinte antireligieuse* of *indifférente* is geene slechte aanbeveling. Dat dit alles kleine protestantsche belangen bevordert, maar de bevolking zal moeten onzedelijk maken, behoef ik niet te zeggen."

Men schrijft ons uit Keulen dd. 9 Nov.:

»Aanstaanden Vrijdag wordt het verjaarfeest gevierd der verheffing tot Kardinaal van onzen hoogwaardigen Aartsbisschop Johannes von Geissel. Bij die gelegenheid zullen wederom even als in 1850 en 1851 een getal van 72 arme grijsaards gespijzigd worden. Deze verjaring zal des te treffender zijn, omdat alsdan tevens de medaille, die ter gelegenheid zijner verheffing vervaardigd is, aan Z. Em. zal overhandigd worden. De opbrengst der inteekening op die medaille zal strekken tot een blijvend fonds, waaruit in het vervolg jaarlijks 72 grijsaarts zullen gespijzigd worden. De meermalen tot Afgevaardigde in de Tweede Kamer gekozen August Reichensperger heeft geopteerd voor ons distrikt. Gelijk gij uit mijn vorig schrijven gezien hebt, zijn de verkiezingen op onderscheidene plaatsen zeer gunstig voor ons afgeloopen. Dit is echter niet overal het geval geweest. In het distrikt Dantzig zijn bij voorbeeld op 9 Afgevaardigden, 6 Protestanten en 3 Katholijken verkozen; de bevolking is daar 208,686 Protestanten en 181,660 Katholijken. In het distrikt Braunsberg zijn twee Protestanten verkozen. Men heeft daar door de sluwe indeeling der kiesdistrikten weten te bewerken, dat 40,000 Katholijken *geen* verdediger van hunne belangen konden bekomen, terwijl 35,000 Protestanten er *twee* verkregen. Over 't algemeen evenwel hebben wij groote reden tot tevredenheid.

»De *Kreuzzeitung* is zeer ontevreden over den afloop der verkiezingen. De ministerieele *Zeit* schijnt er beter verwachtingen van te hebben. De *Köll. Ztg.* betreurt het, dat de middelpartij in de westelijke provincien geheel het onderspit heeft gedolven en, *wat het bedenkelijkste is*, zegt dit pseudo-katholijk blad, dat zij niet zoozeer vervangen wordt door konstitutionneele Afgevaardigden, als wel door echt katholijke Afgevaardigden. Dit blad berekent dat de eigenlijke ministericele middelpartij dezen keer uit de Rijnlanden slechts *vier*, en uit Westfalen *geen enkel* lid terug krijgt. Volgens dat zelfde blad keert de konstitutionneele partij met gering verlies, de partij Bethmann-Holweg een weinig, en *de echt katholijke partij in eene verrassende mate versterkt*, in de Kamer terug.

»Gravin Hahn-Hahn is ll. Donderdag voor een korten tijd van Maintz naar het *Moederhuis* der Orde van den Goeden Herder te Angers vertrokken.

»In Mecklenburg gaat het er vreemd naar toe. Op de voorbereidende bijeenkomst van den Landdag, waarin bepaald wordt welke punten in behandeling zullen worden genomen, heeft de heer v. Schack voorgesteld den Jezuiten de intrede in het land op strenge straffen te verbieden. Nu moet gij weten dat nog geen enkele Jezuit de Mecklenburgsche grenzen heeft overschreden, en dat de talrijke bekeeringen, die daar plaats hebben, zijn geschied onder medewerking der beide wereldlijke geestelijken te Schwerin. Het ware van de zaak is eigenlijk, dat er in den laatsten tijd twee Mecklenburgsche edellieden als *novicen* in het gezelschap van Jesus zijn ingetreden. Wordt nu het voorstel van v. Schack tot wet verheven, dan is zulks een banvonnis voor beide edellieden.

»Ik had het u wel gezegd, toen ik u de vervolging tegen den vrijheer von der Kettenburg berigtte, dat het bij dit enkele feit niet blijven zoude. Zie hier nog een ander staaltje, ten bewijze dat men zich niet langer vergenoegt met de beperking en onderdrukking der katholijke godsdienstoefening, maar dat men ook aan de katholijke Mecklenburgers hunne burgerlijke en politieke regten wil ontrooven. Op het laatste Ante-Comitial-Convent, zoo als zij de voorbereidende bijeenkomsten tot den Landdag noemen, heeft een der Afgevaardigden geprotesteerd tegen de aanwezigheid van den heer von Vogelsang, den eenigsten katholijken Afgevaardigde, sedert de heer von der Kettenburg genoodzaakt werd het land te verlaten. Die protesteerder is zekere heer von Oerszel van Lübberstorf. Zijn protest is wel in zoo verre niet bekrachtigd, dat de Landdag den katholijken afgevaardigde onmiddellijk heeft weggejaagd, doch het verdere voorstel om de zwarigheden die zich tegen de benoeming van een katholijk Afgevaardigde opdoen, te onderzoeken, is met overgroote meerderheid aangenomen.

»Om de strekking van dit voorstel geheel in te zien, behoort men de argumenten te kennen, waarop het gegroud wordt. Volgens de Mecklenburgsche Konstitutie heeft de Landdag deel aan het opperbisschoppelijk regt van den Landheer, zoodat voor vele opperbisschoppelijke beschikkingen vooraf de goedkeuring van den Landdag moet worden ingewonnen, ten einde in regten van kracht te zijn; eene beperking dus van het opperbisschoppelijk regt, die, voor zoo ver ik weet, in geen anderen Duitschen Bondsstaat meer bestaat.

»Hierop nu grondt mijnheer Lübberstorf zijne redenering: »Aangezien het *Anti-Comitial Convent* nevens de »wereldlijke zaken ook luthersch-kerkelijke onderwerpen »te beslissen heeft, en daar het voorts onvoegzaam schijnt »dat een Katholijk omtrent die Luthersche onderwerpen »medestemt, zoo is de keuze van eenen Katholijk tot »Conventsafgevaardigde *per se* nietig."

»Beschouw nu eens een oogenblik met mij de gevolgen dezer redenering. Wanneer een Mecklenburgsch katholijk riddergoedbezitter door de ingezetenen niet tot Afgevaardigde mag worden gekozen op bovengenoemden grond, dan zal hij ook zelf aan zoodanige verkiezing niet mogen deel nemen. Hij zal niet op de voorbereidende bijeenkomst mogen verschijnen, maar ook evenzeer van den Landdag moeten uitgesloten blijven, waar toch ieder riddergoedbezitter, als een der Landstenden zijnde, het regt heeft te verschijnen. Insgelijks zal hij het hoogste gezag op zijn eigen grondgebied niet mogen uitoefenen, omdat in de toepassing der wetten dezelfde onvoegzaamheid zou kunnen plaats grijpen, als in de wetgeving zelve.

»Het voorstel heeft dus klaarblijkelijk geen ander doel dan de vernietiging van alle burgelijke en politieke regten der Mecklenburgsche Katholijken. Eerst heeft men de uitoefening der katholijke godsdienst belemmerd, verhin- [illegible] wigslust; vervolgens wil men de katholijke Mecklenburgers onder eenig voorwendsel ten lande uitbannen, of daaruit verwijderd houden; thans poogt men hen op den Landdag van hunne burgerlijke en politieke regten te berooven; en het zal wel niet lang meer duren, of men zal de uitoefening der katholijke godsdienst in het gansche Groothertogdom verbieden. Ik behoef u niet te herinneren hoezeer al die vervolgingen en kwellingen strijdig zijn met de artikelen van den Westfaalschen Vrede en met artikel XVI der Bondsakte. Het is evenwel niet te verwachten, dat de Bondsvergadering van die vervolging notitie zal nemen, zoo lang er bij haar geene dringende klagten deswegens worden ingeleverd!

»P. S. Op het oogenblik van dezen te sluiten, komt men mij berigten, dat Z. Hoogw. Mgr. de Aartsbisschop van Posen zijne benoeming tot Afgevaardigde ter Tweede Kamer heeft aangenomen!"

De twee laatste Algemeene Vergaderingen van het protestantsch Genootschap: *tot Bevordering van Welstand*, voornamelijk onder landlieden.

Umbrosae penitus patuere cavernae.

(*Vervolg* en *Slot*.)

4 »Maar, is de vierde vraag, *zal dan die tempel Gods door stoffelijke middelen worden opgebouwd?* Zien wij daarbij niet het geestelijk karakter der godsgemeente voorbij" — Het antwoord is: ja! zoo wij van die stoffelijke middelen ons bedienden, om daardoor alleen stoffelijk welvaren te bevorderen, of zoo wij het geheele Protestantisme wilden omvatten; maar *Welstand* laat gaarne andere bemoeijingen aan anderen over; doch daarenboven: de Maatschappij onderscheidt *doel* en *middel!* zij gebruikt stoffelijke middelen voor een hooger geestelijk doel: dat staat in het 3 Art. van het Reglement van 1823; dat is ook in 't reglement dezes jaars opgenomen (1); zoo leerden het onze vaderen, »die toen »zij in 1688 door eene algemeene kollekte loffelijk tracht»ten te voorzien in de belangen der Waldenzen, de »twee tonnen gouds, die op één dag werden ingezameld, niet anders bezigden, dan om daardoor het gees»telijke welzijn dier ballingen te bevorderen". Doen ook wij aldus.... »Wij zullen dan *reformeren*, niet *revolutionneren*." — Daarom kweekt *Welstand* Protestantschen geest, huiselijke deugden aan, en zorgt zij mede dat het onderwijs christelijk zij.

't Is onnoodig hier te herhalen, hoe *feitelijk* de stoffelijke ondersteuning *hoofddoel* blijkt te zijn; immers een gemeente meer, een predikant meer; zooveel welvarende Protestanten meer, zooveel kiezers meer, zooveel aanzienlijke Protestanten te meer in regtbank en kamers! De sekretaris van *Unitas*, de heer van Hoogstraten heeft het nog onlangs zelf in Duitschland openlijk in eene Gustaaf-Adolf-vereeniging verklaard: »Daar »[in die geheime genootschappen] verbindt men zich, »om arme Protestantsche ambachtslieden, kleine koop»lieden enz. op alle wijzen voort te helpen en te on»dersteunen; men laat bij hen slechts werken, men »koopt bij hen alleen, en zoo is hun *bijzonder streven* »bijzonder daarop gerigt, om de Protestanten tot wel»gezinde en *bemiddelde* lieden te maken, opdat een zoo »groot mogelijk aantal Protestanten *den vereischten kies»census* zou kunnen betalen, en de keuzen zoowel in »de Staten-Generaal als in de Provinciale Staten slechts »ten gunste van Gereformeerde Kandidaten zouden uit»vallen" (2). Wat er nu bij zooveel stoffelijke gezindheid van de Gereformeerde »geest en waarheid" overblijft, moge de Hoogleeraar zelf uitmaken; even onbegrijpelijk is het ons hoe hij op de vijfde plaats zich niet schaamt te zeggen:

5. »Doch *strijden wij dan*, zooveel voorzigtige wijsheid dit toelaat, *met geopend visier!*" — Hetgeen we hierboven aanmerkten wordt hier overduidelijk, met die stoffelijke middelen en die verraderlijke geheimhouding is men niet geheel op zijn genoegen; wat men niet is, wil men thans schijnen te zijn; »immers openbaarheid, gaat de spreker voort, is de eisch van onzen tijd, geheimhouding wordt verdacht, en onwillekeurig worden wij door dien stroom medegesleept." — Zoo slangachtig als deze woorden kronkelen, zoo sluiperig is de raad die volgt en hierop uitloopt: openbaring zoo ver ons noodig en nuttig, geheimhouding zooveel als mogelijk is; de angstvallige geheimhouding kan verminderen, naar mate *Welstand's* krachten vermeerderen; zoo ook »zullen [wat bekentenis hier over het lichtschuwe hun»ner werken!] vele bedenkingen, twijfelingen en tegen»stand *ook onder Protestanten die het licht beminnen*, »worden afgeweerd, en gedachtig dan aan het [hier on- [illegible] *alle menschen goed van u spreken*", gaan wij onverdroten voort. — »Maar ook, [mogt men eens te ver gaan!] hier kent de wijze tijd en plaatse. »Wie ooren heeft, hoore!"

Bij ons verslag van de tweede aanspraak des Hoogleeraars voegen we nog een woord over het maçonnieke der Prot. Genootschappen; we eerbiedigen hier dat magistrale slotwoord, en haasten ons met hem naar den laatsten eisch dezer dagen, aldus voorgesteld:

»Eindelijk, *spannen wij daartoe onze Gode en den Verlosser geheiligde krachten in, onder opzien tot God in vereeniging met onze Zuster-Maatschappijen.*" — Rome's onvermoeide *aktie* bragt *reaktie* voort, en »heden ons allengs andere Genootschappen, *door afzon»derlijke middelen naar hetzelfde doel strevende*". [Men houde aanteekening ook van deze bekentenis!] Elke naijver wijke, onderlinge zamenwerking [tegen de Katholieken, onzen onderlingen vijand]! »Langs verschillende wegen naar één doel! [Onze opperheerschappij ten koste van de Ultramontanen!]

»En strijden wij dien strijd in de kracht [hoe kan het woord over de lippen!] in de kracht Gods, [onzes »*haats* moet het heeten,] met de dagelijksche bede om »zijne hulp", niet afgeschrikt »door belemmeringen »op onzen weg, *hier en daar door achteruitgang, door »verlies van leden, noch door mislukking van sommige »pogingen.*" — Hoezeer deze klagt waarheid bevat, zullen we later in het verder verslag toonen. Juist die tegenspoed, dus gaat de vermaning voort, zij onze opwekking; »het bloed der martelaren was het zaad der Kerk", — »ja! door tegenspoed wordt elke christelijke inrigting geworteld." — »Daaraan te gedenken is de »eisch van onzen tijd! Welaan dan, Mijne Broeders! »onder biddend opzien tot God en tot den Heer der »Gemeente",.... »elk in onzen kring krachtig en hoop»vol in den christelijken geest van liefde en verdraag»zaamheid [wat een spotternij!] gearbeid!".... Dat het vrije Friesland ook dit jaar het voorbeeld geve en door heel Nederland gevolgd worde! — »Sterk in dat ver»trouwen, met dat uitzigt in het oog, en met die bede

---

(1) Werkelijk is Art. 2 van het nieuwe reglement verdeeld in A. *Stoffelijke* middelen [op de eerste plaats], als: 1°. het aankoopen van huizen en landerijen, het verhuren van die goederen aan Protestanten tegen matigen prijs. 2°. de opleiding van jonge lieden van beider kunne voor den boerenstand, enz. — B. *Zedelijke middelen*, als: 1°. bewaring van het Christelijk beginsel in het onderwijs. 2°. Opleiding der ondersteunden tot verlichte kennis, enz. (bl. 1 en 2.)

(2) Verg. het niet malsche woord over *de geheime Genootschappen* der *Protestanten* in n°. 43 der *Katholieke Nederlandsche Stemmen*. — Wij bevelen te dezer gelegenheid dit weekblad, dat onlangs eene *nieuwe* volgreeks begon, met bijzondere belangstelling aan; het heeft thans zijnen werkkring uitgebreid tot Godsdienst, Staat-, Geschied-, Letterkunde en Schoone Kunsten; bij de oude degelijkheid van dit allernuttigst weekschrift hebben we in de laatste nummers ook sprankeн opgemerkt van jeugdig, krachtig vuur, waardoor *de Stemmen* zich dubbel aanbevelenswaardig maken.

»in het hart, verklaar ik de dertigste algemeene vergadering der Maatschappij van Welstand geopend!"

Aldus de 16 bladzijden lange aanspraak van den Utrechtschen Hoogleeraar: ook dit jaar trad hij weder op, doch hierover in de volgende aflevering.

In het hoofdkiesdistrikt Tiel heeft de stemming plaats gehad tot verkiezing van een lid der Tweede Kamer. Er zal eene herstemming moeten plaats hebben tusschen de heeren Mr. J. M. de Kempenaer, oud-minister te Arnhem, en Mr. J. A. A Leemans, advok.-generaal bij het hooggeregtshof in Nederl. Indie, thans met verlof hier te lande.

Het Provinciaal Geregtshof van Noord-Holland heeft dezer dagen uitspraak gedaan bij korrektioneel appèl, in eene niet onbelangrijke zaak, betreffende de Postwet. Zekere knecht van den Beurtman tusschen Amsterdam en Hoorn was aangeklaagd van het bezorgen tegen het genot van Vracht van eenige brieven, ofschoon hij gehandeld had overeenkomstig eene stedelijke instruktie, genomen in het belang van den handel, welke bepaalde, dat hij de aankomst der goederen de faktuur eerst aan haar adres zou worden bezorgd, ten einde de koopman zelf ze zou kunnen doen afhalen. De Hoornsche regtbank sprak hem vrij, op grond dat het niet bewezen was, dat die brieven minder wogen dan 5 Ned. oncen. Hiervan werd appèl aangeteekend door het openbaar ministerie. Het hof heeft dit vonnis vernietigd en op nieuw regt doende der beklaagde, die was bijgestaan door den advokaat Faber alhier, wederom vrijgesproken, op grond dat door het openbaar ministerie het bewijs niet was geleverd, dat de in beslag genomen papieren, blijkens den uiterlijken vorm en de opschriften, (adressen behoorende bij de daarop vermelde goederen), werkelijk brieven waren. Bij dat arrest is tevens aangenomen, dat de omstandigheid, dat brieven het gewigt niet behoeft te worden vermeld, omdat de bepaling van het gewigt der brieven geene nadere omschrijving van het strafbare feit uitdrukt, maar een middel van verdediging tegen de aanklagt wegens brievenvervoer voor den aangeklaagden oplevert.

Naar wij vernemen is het openbaar ministerie bij de arrondissements-regtbank alhier in appèl gekomen van het vonnis dier regtbank, waarbij de heeren B., V. en N. zijn vrijgesproken van het feit, waarvan zij waren beklaagd, als door onvoorzigtigheid de instorting van het pakhuis *de Roode Schulpen* te hebben veroorzaakt.

[illegible] Bosch [illegible] Athenaeum Illustre dezer stad, het Hoogleeraarsambt met het houden van eene openbare redevoering zal aanvaarden. (*A. C.*)

Het Nederlandsche eskader, bestaande uit de fregatten *Doggersbank* en *Prins van Oranje*, korvet *Sumatra* en stoomschip *Gedeh*, onder bevel van den schout-bij-nacht Bouricius, heeft de haven van Cadix verlaten.

Z. M. heeft den luit.-gen. baron van Omphal, 's Konings adjudant in buitengewone dienst, met de eervolle taak belast, zich naar Engeland te begeven, ten einde bij de plegtige begrafenis van den Hertog van Wellington, Prins van Waterloo, den Nederlandschen veldmaarschalksstaf te dragen.

Z. M. heeft 1°. aan Job den Dulk, te Scheveningen, eene gratifikatie van *f* 100 toegekend, uithoofde van onderscheiden door hem verrigte daden van menschlievendheid; 2°. benoemd tot burg. van Ferwerderadeel R. J. van der Leij; 3°. den heer J. d'Aquin eervol ontslagen als konsul der Nederlanden te Panama; 4°. den luit. ter zee 1ste kl. P. M. van Brusen, eervol afgevoerd uit het korps zee-officieren der Nederlandsche Marine en gepensioneerd met *f* 1000.

Z. M. heeft 1e. jhr. H. A. van Karnebeek, eervol ontslagen als 's Konings adjudant in gewone dienst; doch hem tevens benoemd tot adjudant in buitengewone dienst, 2e. den luitenant ter zee 2de kl. jhr. A. Klerck benoemd tot ridder van den Nederl. Leeuw, 3e aan F. W. Pouwels, te Boxmeer, wegens het met levensgevaar redden van een kind, te Grave een loffelijk getuigschrift en eene gratificatie toegekend; 4e den heer M. Siegenbeek, eervol ontslagen als schoolopziener in de 2de afdeeling van het tweede schooldistrikt van Zuidholland, en het tweede schooldistrikt van Zuidholland, dusverre aan twee schoolopzieners toevertrouwd, in zijn geheel op te dragen aan den heer L. Robbe, schoolopziener der 1ste afdeeling van dat distrikt; 5e de door de gemeenteraden van Berkenwoude en Zuidland gedane benoeming van de burgemeesters J. A. Snel en M. J. de Jongh Jz, tot sekretaris goedgekeurd.

Z. M. heeft 1e. het vice-presidium van het kollegie van regenten over het huis van arrest te Deventer, opgedragen aan den heer P. Bosscha, lid van hetzelve kollegie; en 2e. benoemd tot lid van dat kollegie van regenten den heer J. A. van Ketwich Verschuur, geneesheer te Deventer.

Het *Staatsblad* n°. 191 bevat de wet van den 4 Nov. ll. tot verhooging van Hoofdstuk V der Staatsbegrooting van 1852, met *f* 200,000, als bijdrage aan de Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij.

Het *Staatsblad* n°. 194 bevat de wet van den 4 Nov. ll. tot vaststelling van de begrooting der uitgaven voor de Landsdrukkerij, over 1853 op *f* 178,345.

Bij den Minister van Finantien zijn ontvangen twee bankbiljetten, te zamen groot *f* 120, door een onbekende, onder het postmerk Haarlem, tot voldoening van aan den lande verschuldigd successie-regt, ingezonden.

Volgens opgave van het Ministerie van Finantien is aan de verschillende kantoren van 's Rijks accijnsen over de maand Oktober jl. ontvangen aan suiker-akcijns in hoofdsom, opcenten en kollektiefzegel, een bedrag van *f* 92982, 8 cs.

Men meldt uit Nijmegen, dd. 5 Nov. Sedert de invoering der nieuw jagtwet zijn er dezer dagen voor de arrondissements-regtbank alhier onderscheidene aanklagten, wegens overtreding der verordeningen dienaangaande voorgekomen, met dat gevolg, dat de overtreders, onverminderd de verbeurte van jagt- of vischtuig, tot meerdere en mindere geldboeten verwezen en subsidiair, ingeval van onvermogen of onwil, tot betaling der opgelegde boeten, met gevangenisstraf worden gekorrigeerd. Onder deze serie van beklaagden bevond zich een 17 jarige knaap, Jan Kok genaamd, wonende alhier, die, dank de vigilantie der jagtopzieners, in de vestingwerken buiten dezer stads Molenpoort, *in flagranti* betrapt werd, schietende met een pistooltje, en zulks zonder de vereischte jagtakte of buitengewone magtiging. Ten dage dienende, voor de regtbank verschenen, erkende de bekl. onder een vloed van tranen, het feit aan hem ten laste gelegd, en eene genadige sententie verzoekende, stotterde hij de meest ongeveinsde en hartgrondige verzekering uit, volstrekt *niet* geweten te hebben daarmede zulk een groot kwaad te doen en het alleen voor de aardigheid gedaan te hebben.

Het O. M. requireerde ook ten opzigte van dezen ongelukkige de toepassing der strafwet. De regtbank heeft echter, hoewel het den bekl. ten laste gelegde, als naar regten bewezen, door haar werd aangenomen, den pseudo-jager nogtans *ontslagen van alle regtsvervolging* te dezer zake, in substantie overwegende: dat de bekl. slechts met een klein en met een steen geladen zakpistooltje, tot tijdverdrijf, had geschoten, en het der regtbank uit de bezigtiging van dat wapen genoegzaam gebleken was, dat met hetzelve geen jagtdelict konde gepleegd worden en de beklaagde ook geen de minste voornemens heeft gehad zulks te doen. Het O. M. vereenigde zich evenwel niet met deze uitspraak, en voorzag zich daartegen in hooger beroep, met dat gevolg dat de onderhavige *cause célèbre* alsnu aan de beslissing van het Provinciaal Geregtshof van Gelderland werd onderworpen. Ook daar, ter rolle van den 2den [illegible] verschenen zijnde, bleef de bekl. en geapp. bij [illegible] gevoerde bewering volharden. Wij vernemen dat het hof, in strijd met de konklusiën, namens den heer prokureur-generaal genomen, met tenietdoening van het appel, het vonnis der arrondissements-regtbank heeft bevestigd, met bevel tot teruggave van het in beslag genomen vuurwapen. Het is ons tot dusverre niet bekend of er tegen 's hofs arrest al dan niet kassatie is aangeteekend.

— Men schrijft uit Petersburg, dat de Newa tusschen het winterpaleis en de vesting, in den nacht van 28 op 29 Oktober, toegevroren is. In den tijd van 133 jaren is dit slechts 15 maal in Oktober gebeurd, en slechts in den jare 1805, op denzelfden datum als thans; in 1811 gebeurde het op 30 Oktober.

'sGRAVENHAGE, 10 Nov. Z. M. de Koning is heden morgen van HD. uitstap naar Soestdijk in de residentie teruggekeerd.

— De Tweede Kamer der Staten-Generaal zal morgen ten 11 ure eene openbare vergadering houden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 Nov. Heden heeft Abd-el-Kader een afscheidsgehoor gebragt aan den Prins-President, die hem beloofde te Amboise een sabel te zullen zenden, verzekerd zijnde, dat de Emir dien nimmer tegen Frankrijk zou bezigen. Abd-el-Kader heeft zijn verlangen te kennen gegeven om de uitroeping des Keizerrijks te Parijs te mogen bijwonen.

— Er is overigens volstrekt geen nieuws.

— Berigten van Konstantinopel melden, dat Nafiz-Pacha, minister van finantien, afgezet en in staat van beschuldiging gesteld is, omdat hij oogluikend heeft toegelaten dat de pachter der rijks-douanen, de Arminier Djezaëli 10 millioen guldens achterstallig was in zijne rekening met de schatkist.

MADRID, 4 Nov. In de vorige week heeft de inschrijving plaats gehad voor den terugkoop der amortisabele schuld 1ste en 2de klasse; het resultaat was, dat de regering er in slaagde een nominaal kapitaal dier schuld meester te worden van 7,194,235 realen tegen betaling eener som van 480,000 realen.

ENGELAND.

LONDEN, 9 Nov. Onze ministeriele bladen berigten dat de Oostenrijksche regering het voorbeeld van Rusland, Pruissen, Nederland, Spanje, Portugal en Hannover, die militairen van hoogen rang als vertegenwoordigers hunner legers naar Londen zenden tot bijwoning der uitvaart van den Hertog van Wellington, niet wil navolgen, en wel ten einde de Oostenrijksche uniform niet bloot te stellen aan beleedigingen van de zijde der te Londen verblijf houdende Oostenrijksche uitgewekenen, aan eene herhaling der tegen den maarschalk Haynau gepleegde geweldddadigheden, of aan den hoon van vereerders van Kossuth.

— De Katholijke Staten en Republieken, waarvan de regeerende vorsten en presidenten of hunne vermoedelijke opvolgers de katholijke godsdienst belijden, zijn, in alphabetische orde, de volgende: Beijeren, Belgie, Bolivia, Brazilie, Centraal-Amerika, Chili, Ecuador, Frankrijk, Kerkelijke Staat, Liechtenstein, Mexiko, Modena, Napels, Nieuw-Grenada, Oostenrijk, Parma, Peru, Portugal, Saksen, Sardinie, Spanje, Toskanen, Uruguay, Venezuela.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 10 Nov. In den Elzas klaagt men luide over de slechte administratie van den Parijs-Straatsburger spoorweg, waarop voortdurend onregelmatigheden en kleine toevallen plaats hebben, die men in het belang van het publiek wenscht vermeden te zien.

— Z. M. de Keizer van Rusland heeft bij manifest, waarin hij kennis geeft van het overlijden zijns schoonzoons den hertog Maximiliaan van Luchtenberg, al zijne getrouwe onderdanen uitgenoodigd zich met de keizerlijke familie te vereenigen in het gebed voor de rust der ziel des afgestorvenen.

BERLIJN, 10 Nov. De *N. Pr. Ztg.* wil weten dat eene overeenstemming van Pruissen en Oostenrijk omtrent de brandendste vraagpunten, zoo goed als zeker is.

— Men wil, dat het ontwerp van wet voor eene belasting op de spoorwegen, reeds in de vorige zitting ingediend, maar niet afgehandeld, in deze op nieuw aan de Kamers zal worden voorgelegd.

— Sints eenigen tijd verspreidde zich alhier het gerucht, dat het leger binnen kort mobiel gemaakt zou worden. De ministeriëele *Zeit* spreekt het heden tegen.

— Volgens berigt uit Koningsbergen van den 6 November is aldaar dien morgen op de zoogenaamde Lastadie een hevige brand uitgebarsten, waarbij 14 groote, met granen en andere waren gevulde pakhuizen in de asch gelegd zijn.

— Men schrijft uit Breslau dd. 6 Nov., dat aan een houder van open tafel en restaurant kort geleden al zijn tafelzilver ontvreemd is. In den loop dezer week is hem echter alles ongeschonden weder te huis gestuurd. Morgen, Zondag, wordt de *missie* bepaaldelijk gesloten.

— Naar men als zeker verneemt, zal de Vladika van Montenegro, die aldaar in de eerste dagen verwacht wordt, door Oostenrijk als onafhankelijk vorst worden erkend. Men voegt er bij, dat in alle Turksche aangelegenheden het Weener kabinet met dat van St. Petersburg hand in hand zal te werk gaan.

WEENEN, 8 Nov. Het ministerie van binnenlandsche zaken heeft bepaald, dat zoo lang er nog geene verordening op de viering der feestdagen zal uitgevaardigd zijn, die dagen zoo wel van de latijnsche, als van de katholijk grieksche ritus, ook in de Joodsche steden van Gallicië moeten onderhouden worden.

ITALIE.

De radikale bladen in Piemont geven hunne vreugde luid te kennen over het nieuw benoemde kabinet, en zouden zoo gaarne doen gelooven dat die vreugde in Sardinie algemeen is. Niets minder dan dat. Alle welgezinden gevoelen maar al te zeer dat het opgelande kabinet geene de minste verandering zal brengen in de politieke gedragslijn der regering en in hare vervolgzucht tegen de Kerk. De heer d'Azeglio die meer uit zwakheid dan uit boosheid tot de misslagen van het vorig kabinet medewerkte, heeft zich terug getrokken, eensdeels omdat hij zag dat Piemont door zijne revolutionaire rigting in Europa weldra alleen zou staan, en anderdeels omdat hij zijne kollegas niet kon overhalen om jegens den H. Stoel den weg der billijkheid en gematigdheid in te slaan.

Nu was het den Koning na vele vruchtelooze pogingen niet mogelijk een ander ministerie bijeen te krijgen, dan een waarvan graaf Cavour de ziel was; Cavour die zulk een ijverig aandeel had in de verdrijving der ordesgeestelijken en in de onwettige kerkering van Mgr. Fransoni. Het kabinet-Cavour is dan ook tot stand gekomen, en vandaar de vreugde der radikale bladen. Men fluistert elkander toe dat graaf Cavour den Koning als eene voorwaarde *sine qua non* van zijne komst in het kabinet heeft gesteld, dat de wet op de huwelijken ten spijt der godsdienst van den Staat, niet zou worden ingetrokken, en men voorziet dat dit ministerie

den strijd met den H. Stoel zal voortzetten, dat het de vlugtelingen zal beschermen, en dat het vast besloten heeft, het eerste artikel uit de Constitutie te doen verdwijnen, hetwelk zegt dat de katholijke godsdienst de godsdienst van den Staat is.

De wederoptreding van het ministerie-Cavour is een nieuw bewijs voor de onbetwistbare waarheid, dat een Staat, die zich aan de eischen der revolutionnairen prijs geeft, met snelle vaart op eene helling voortglijdt, die naar een afgrond voert, waaruit alle terugkeer onmogelijk is.

Uit Florence wordt berigt, dat de deputatie ten behoeve der echtgenooten Madiai, die stad verlaten heeft, zonder eene audientie bij den Groothertog gehad te hebben; het eenige wat haar heeft mogen gelukken is, dat zij eene petitie heeft mogen inzenden. Te Ancona zijn weder 27 leden van de club der Ammazzarelli gefusilleerd.

BELGIE.

BRUSSEL, 11 November. (*Per telegraaf.*) Heden is in de Kamer van Vertegenwoordigers het wets-ontwerp betreffende den spoorweg naar de Nederl. grenzen, zonder diskussie, met eenparige stemmen aangenomen.

— Om zich een denkbeeld te maken van den luister van de wijding des Bisschops van Luik, behoeft men o. a. slechts te weten dat veertien Prelaten in hun plegtgewaad de belangwekkende ceremonien hebben bijgewoond. Zij zijn de volgende: Mgr. Gonella, nuntius van Z. H. Z. Em. de Kardinaal-Aartsbisschop van Mechelen, Primaat van Belgie, die de wijding verrigtte; voorts Mgrs. de Bisschoppen van Gend, Brugge, Doornik en Namen; Mgr. von Geissel, Aartsbisschop van Keulen; Mgr. Regnier, Aartsbisschop van Kamerijk; Mgr. graaf Mercy d'Argenteau, Aartsbisschop van Tyr; Mgr. de Garsignies, Bisschop van Soissons; Mgr. de Dreux-Brézé, Bisschop van Moulins; Mgr. Paredis, Bisschop van Roermond; Mgr. van der Velden, Bisschop van Chicago (in de Vereenigde Staten), en Mgr. de Bisschop van Ephese.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 11 November.

GETROUWD (10 Nov.): J. F. Bonniver met R. M. J. Herr.

BEVALLEN (6 Nov.): H. M. Bienfait, geb. Croockewit, D. (9 Nov.): M. N. Meyboom, geb Hey, D. — (10 Nov.): S. van Broek, geb. van Bueren, Z. - G. van Groningen, geb. Henkeshoven, Z.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fondsen	pCt.	10 NOV. 4½ u. gebl.	11 NOV.	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		63 13/16	63¾	63 13/16	63¾
Dito Dito	3	76¾	76¾	76 13/16	
Dito Dito	4	95¼	95⅛	95¼	
Dito Obligatien O. I.	4	94¾			
Amortis. Syndic.	3½		94½		
Handel-Maatschappij	4½				
Aand. Rijn-Spoorweg.		101	101		
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv		52 5/16	52 3/16	52¼	
FRANKRIJK, Obligatien	3	77¾	77¾	77⅛	
SPANJE Nieuwe	1	25	24⅞		
Dito	3	51 5/16	51¼		
Dito Binnenl. à 6/m.		45¼	45 9/16	45⅝	
Coup. Bewijzen.		3¾	3 [illegible]/16	3⅜	
Amortisable Schuld		6⅛			
PORTUGAL te Londen	5	41⅞			
Dito Dito	4	38 5/16	38⅛		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	108⅛	108		
Dito Dito 1828 en 1829		106½	106½		
Cert. bij d°. 1831 en 1833		97			
Dito	4½				
Dito bij *Hope*	4	91¼	91¼	91⅜	
Dito bij *Stieglitz en C°.*		90⅞			
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5		104¾		
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito					
POLEN, Certifikaten	4		85¼	85½	
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. „ 300					
AMERIKA, Bank-Actiën					
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 f					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	78	77 11/16	77¾	
Dito 1847	2½	40⅜	40 [illegible]/16		
Dito 1851	2½	40⅛	39⅞	39 5/16	
Dito 1849	5	90⅝	90½		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*					
Dito	4	69¾	69¾		
Letter B	5	90	89⅞	90	
Aand. met Loting fl. 500 f					
Nieuwe dito „ 250					
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer* 5 pCt.					
BRAZILIE te Londen 1824	5	99½	99½		
Dito Leening 1843	5	100			
Dito £ 200					
PERU	5½				
MEXICO Nieuwe	3	25 5/16	25 1/16	25 3/16	25 1/16
VENEZUELA à £ 100	3½	40⅝	40⅝		
GRENADA à £ 100	2	21 3/16			
Dito Uitgestelde		11⅛	11¾	11⅛	
ECUADOR à £ 100					

Denemarken 5 pCt. 104; Venezuela uitgestelde 16⅝.

Zoo Binnenl. als Buitenl. effekten waren heden over het algemeen flaauwer, zonder dat de handel in geene der soorten van eenig meldenswaardig belang was.

Koers van het Geld: Beleening 2¼ pCt, Prolongatie 3 pCt Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55 15/16	Livorno	2/m.	f 38½
„	zigt	„ 56 3/16	Napels	„	„ 81⅛
Bordeaux	2/m.	„ 55⅝	Petersburg	„	„ 1,86
„	½/m.	„ 55⅞	Weenen	6/w.	„ 30¼
Madrid	3/m.	„ 243	Augsburg	„	„ 35⅛
Cadix	„	„ 243	Frankfort	„	„ 99
Seville	„	„ 239	Hamburg	2/m.	„ 35¼
Bilbao	„	„ 240	„	zigt	„ 35½
Lissabon	„	„ 41¾	Londen	2/m	„ 11,75
Porto	„	„ 41¾	„	zigt	„ 11,80
Genua	2/m.	„ 46⅜	Rotterdam		„ ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 10 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 56; 1840, 5 pc. 101; 1848, 101; 1852, 101½; Spanje 1 pc. 24¾; Binnenl. 3 pc. 46⅛; Rom. Leening 1835 —.

PARIJS, 9 Nov. Fransche 3 pc. 85,25; id. 4 pc. —,—; 4½ pc. 107,60; Schatk. —,—; Bank-Actien 2995,—; Belg. 1840, 5 pc. 101; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —, 2½ pc. —; Rusland 4½ pc. —; Napels 5 pc. —,—; Spanje, Buitenl. 3 pc. 50¾; Binnenl. 3 pc. 46⅜; Holl. 2½ pc. —; Piemont 1834 —,—; 1849, —,—; 1851, —,—; Haiti 360,—; Rom. Leening 1850, 99¼.

MADRID, 4 Nov. Spanje 3 pc. 47⅛; Ardoins 1 pc. 26 3/16; Uitg. Schuld 6⅜; Comité-Bewijzen 2½.

LONDEN, 9 Nov. Cons. kont. 100⅜ a 100½; op tijd 100⅜ a 100½; Braz. 101 a 103; 1829/39 101 a 103; Den. 3 pc. 82 a 84; 5 pc. 105 a 106; Ecuad. 4⅞ a 5⅛; Gren. 21¾ a 22¼; Uitgest 10¾ a 11¼; Mexiko — a —, Nieuwe 25¼ a 25½; Peru 4½ pc. 103 a 104; Uitgest. 62 a 63; Rusl. 1822 5 pc. 118 a 119, (N.) 4½ pc. 105 a 105½; Portugal 5 pc. 40 a 41; 4 pc. 38 a 38½; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 24⅛ a 25½; 3 pc. 52 a 52½; Coup. cert. 3⅝ a 3⅞; Passive 6¼ a 6⅜, Holl 2½ pc. 65 a 65½; id. 4 pc. 97 a 97½; Venez. 41 a 42; Uitg. 15 a 15½.

WEENEN, 8 Nov. Met. 4½ pc. 81⅝, 5 pc. 91¼; Bank-Actien 1329.

BERLIJN, 9 Nov. Schuldbr. 3½ pc. 92⅜; Loten —. Rusl. Stiegl. 4 pc. 97¼; Pools. 4 pc. 90; Loten fl. 200 22½; id fl 300 156; id. fl. 500 91½; Amsterdam zigt 142⅞ id. 2/m. 142½.

HAMBURG, 9 Nov. Rusl. Eng. Leen. 112½; Stiegl. 4 pc. 90¾; Spanje 1 pc. 23⅛; Binnenl. 3 pc. 43.

FRANKFORT, 9 Nov. Met. 5 pc. 81⅜; 4 pc. 64½; 2½ pc. 40¾; Bank-Actien 1375; Darmst. Loten fl. 50 90⅛; id. fl. 25 31½; Badensche Loten fl. 50, 66⅛; id fl. 35, 38⅛; Nassausche 28¼; Holl. 2½ pc. 63⅛, Werk. Sch. 4 pc. 95¼, Sijndic. 3½ pc. 94½.

H[illegible]DEL[illegible]

ROTTERDAM, 10 Nov. Heden zijn verkocht 33 v., 39 v., 30 v., 40 v., 25 v. en 79 v. Maryland Tabak, per *Itzsleyn & [illegible]elcker*. en 69 v. dito dito, van Liverpool.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 10 Nov. Rogge. Verkocht: 141/2, 142/2 ℔ Archangel f 180, 181 6/w.; 142/2 ℔ Riga f 176 kont., f 177 6/w. — Gerst. 133/2 ℔ Libau f 205 kont., f 207 6/w. — Moutwijn f 18,25; Jenever f 21,75; Amst. Proef f 23,00, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

ANTWERPEN. 10 Nov. *Koffij.* Prijshoudend. Er zijn sedert gisteren gedaan 1200 b. St. Dom.; alsmede vele kleine partijtjes Brazil en Java.

LONDEN, 9 Nov. *Ruwe Suiker. Vreemde.* Uit de hand verkocht 3200 k. Havana N°. 10 en 14, sedert 4 jaar in magazijn van 20 a 23 s. *Geraffineerde.* Gestampte met goede vraag voor export.

Koffij. Native Ceylan ferm en met veel vraag a 47 s. 6 d. voor goed ord. Plantage veel gevraagd tot stijve prijzen. De markt neigt algemeen tot rijzing.

Rijst. In O. I. soorten met goede vraag tot volle prijzen. Er zijn verkocht 480 z. Moulmain a 10 s., en 344 tiersjes Carolina via Bremen ingevoerd, gedeeltelijk verk. tot 30 a 30 s. 6 d. voor goed.

Talk. Met zeer levendige vraag en tot verhoogde prijzen. Y C op levering 43 s. 6 d. a 43 s. 9 d.

LIVERPOOL, 8 Nov. *Katoen.* Er zijn verkocht 3000 b. De markt blijft gedrukt, maar de prijzen hebben nog geen merkbare verandering ondergaan.

SCHEEPSTIJDINGEN.

LERWICK, 3 Nov. De Nederlandsche vischhoeker de goede Verwachting, stuurman Versteeg, van Vlaardingen, met 250 ton haring, is na zes weken op zee te zijn geweest, alhier, wegens storm, binnengeloopen.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 12 Nov. J. F. Hoogeveen Heymans, Maasstroom, Batavia, I. van Brouwershaven, gesleept door de stoomboot Kinderdijk.

UITGEZEILD:

HELVOET, 10 Nov. M. D. Noordhoek, Fortuna, Havana. - J. Goedknegt, Jonge Arie, Lissabon. - L. Oversluyzen, Zeus, id.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 7 Okt. op 7° N.Br. 27° 37' W.L. Salatiga, kapt. Bezier, van Rotterdam naar Batavia.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Dionysia Catharina, Mahmens: 410 k. Suiker, 571 b. Rijst, Wunderly & Comp.; 96/1 8/2 legg. Arak T. Nelchers; 15 z. Gom-Elastiek, 5 k. Benzoin. 4248 balen Rijst, Boissevain & Kooy; 1031 b. dito, 2 k. Koopmanschappen, J. Garge; 160 kr. Suiker, O. I. Maatschappij van Admin. en Lijfrenten; 119 k. Cochenille, 448 p. Cassia; Cramerus en Comp. 90 kr. Suiker. Labouchère en Comp. 51 p. Gom-Elastiek 1037 b. Rijst, 1 partij Sapanhout, 1 partij Bindrottingen. Order

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 11 Nov. in lading naar:

Dusseldorp & Neus J. v. Ooyen, Vrouw Magdalena.
Frankf. & Coblenz F. H. Timmermans, Frankf. N°. 21.

KEULEN, 10 Nov. in lading naar:

Amsterdam Kapt. Felten Kolln n°. 1.
Rotterdam „ Könen „ „ 19.

Rijnhoogte ARNHEM 10 Nov. 2 el 11 duim.
KEULEN 10 „ 8 vt. 1 „

Bij de Redaktie van *de Tijd* is ontvangen voor het ongelukkige huisgezin door den brand te Acquoi (*zie Advertentie in het N°. van heden*):

Van W. v. A. te Acquoi f 8, van C. v. L. id. f 1, van D. K. id. f 10, van N. N. te Rhenoy f 10.

ADVERTENTIEN.

(2380) Na een tusschenpozend lijden van [illegible] jaren, overleed heden onze geliefde derde Zoon ANDREAS FRANCISCUS, in den leeftijd van veertien en een half jaren.

AMSTERDAM, 8 November 1852.

F. PETERS.
G. M. PETERS,
geb. TEN HULSCHER.

Uithoofde de menigvuldige betrekkingen, gelieve men deze als eenige kennisgeving aan te nemen.

Een fatsoenlijk welopgevoed Meisje, de R. C. Godsdienst belijdende, zag zich gaarne tegen Februarij of eerder, als **HUISHOUDSTER** of in eene andere geschikte betrekking geplaatst. Zij is volkomen ervaren in het Koken, de behandeling der Wasch, en verder alle huisselijke bezigheden, waarvan zij voldoende getuigen kan overleggen. Er zal meer op eene honnette behandeling dan op groot salaris gezien worden. Hierop reflecteerende wordt men verzocht, zich *franco* te adresseren onder letter H. B. bij den Heer R. T. DAAMEN, Boekhandelaar te Terborg, provincie Gelderland. (2379)

Een ongehuwd Katholiek Jongman, wenschte voor zijne gevestigde **FABRIEKZAAK** een *ASSOCIÉ*, van dezelfde godsdienst, die met eenige middelen tevens de lust bezit zich te verzekeren, van [illegible] enkel persoon niet behoorlijk kan gedreven worden. Men zal hoofdzakelijk zien op soliditeit, goed zedelijk karakter en eenige meerdere bekendheid met de Holl. taal. Adres met *franco* brieven, onder lett. G. S. bij den Boekhandelaar J. G. MEIJER te Arnhem. (2381)

Edele Menschenvrienden!

Ten tweeden male trof deze gemeente binnen drie maanden tijds eene noodlottige ramp, daar door eenen vreesselijken brand alhier in beide keeren zeven huizen werden in de asch gelegd. Voor één dezer ongelukkige huisgezinnen (de overige huizen waren tegen brandschade behoorlijk verzekerd) wordt uwe christelijke liefdadigheid dringend ingeroepen. Drie hoogbejaarde menschen, van welken twee eenen meer dan tachtigjarigen ouderdom bereikt hebben, en de derde, eene brave weduwe is van cirka zeventig jaren, met eenen *altijd zieken zoon*, eenen schoonzoon en dochter, zijn door dezen brand totaal geruïneerd. Gedurende eene reeks van veertig jaren hadden deze brave menschen met aanhoudende tegenheden, als ziekten, verliezen van vee en andere ongelukken, te kampen, doch mogten door hunnen onvermoeiden arbeid nog altijd hun zuur verdiend stuk broods eten; thans echter zijn zij buiten staat gesteld dit verder te kunnen doen, wijl behalve hun huis en stalling, een paard en veulen, een varken, al hunne gereedschappen, als ploeg, egge, wagen en kar geheel vernield werden, en zij met de grootste inspanning slechts vijf stuks vee hebben kunnen redden; maar ook hunne geheele voorraad hooi, 30 à 40,000 ponden, werd een prooi der vlammen; tot zelfs het geld, hetwelk zij door den verkoop hunner produkten hadden bijeengezameld tot afbetaling hunner pachten, is, bij hetgeen er nog is kunnen gered worden, verloren geraakt. Edele Menschenvrienden! hebt gij door uwe liefdegiften ongelukkige huisgezinnen meermalen van den rand des afgronds gered; ach! geeft ook ditmaal gehoor aan de inspraken van uw hart. Het geringste offer zal met de meeste dankbaarheid ontvangen, en hiervan in dit dagblad melding gemaakt worden. Tot het ontvangen van deze liefdegiften hebben zich, behalve de ondergeteekende; de Zeer Eerwaarde Heeren: J. G. WENNEKENDONK, Pastoor te Amersfoort en G. KOK, Pastoor te Weesp, welwillend bereid verklaard.

Rhenoy, bij Leerdam, (2377) 8 November 1852.

J. THURING,
Pastoor.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.